

HANDLEIDING VOOR
HUIZENONDERZOEK
IN AMSTERDAM

© GEMEENTE AMSTERDAM
STADSARCHIEF
2007

INHOUDSOPGAVE

Algemene gegevens en faciliteiten	3
Gebruik van archiefstukken, het Informatiecentrum, de Studiezaal en de Repro.....	4
Begin van het onderzoek	6
hoofdzakelijk literatuur.....	6
huisnummers	8
Afbeeldingen	10
foto's, prenten en tekeningen	10
bouwtekeningen	11
kaarten.....	12
Eigendom vóór 1811	16
algemeen	16
verpondingskohieren	17
transportakten.....	20
aanvullende bronnen	24
bronnen voor bouwkundige bijzonderheden	25
Eigendom na 1811	28
Bewoners	32
algemeen	32
aanvullende bronnen	38
Formulieren	39
Verklaring van enige vaktermen	45
Index.....	49

ALGEMENE GEGEVENS EN FACILITEITEN

Stadsarchief

adres	Vijzelstraat 32, 1017 HL Amsterdam Postbus 51140, 1007 EC Amsterdam
telefoon	020 - 2511511
fax	020 - 2511512
E-mail	secretariaat@stadsarchief.amsterdam.nl
Internet	www.stadsarchief.amsterdam.nl
openingstijden	dinsdag t/m zaterdagdag 10.00 - 17.00 uur zondag 11.00-17.00 uur

Gebruik van archiefstukken in Informatiecentrum, Studiezaal en Repro

Toegang gratis

Iedereen die onderzoek wil doen in de Archieven en Collecties van het Stadsarchief is van harte welkom in het <Informatiecentrum> en in de <Studiezaal>. Alle boeken en archiefstukken zijn gratis in te zien, maar er wordt niets uitgeleend. Voordat u toegang krijgt tot de <Studiezaal> wordt uw bezoek geregistreerd bij de Repro in de hal. Meer informatie over deze registratie vindt u onder <Bij binnenkomst>, waar u ook de <Huisregels> kunt downloaden. Zie voor de openingstijden het onderdeel <Openingstijden>

Professionele hulp

Als u vragen hebt over de manier waarop u een onderzoek moet starten of uw onderzoek dreigt vast te lopen, kunt u de medewerkers in het <Informatiecentrum> om raad vragen. Ook helpen zij u graag bij het ontcijferen van moeilijk leesbare stukken, maar zij hebben geen tijd om langere teksten helemaal voor te lezen.

Onderzoek in zelfbediening

Zowel in het Informatiecentrum als in de Studiezaal kunt u zelfstandig aan het werk. Er is een handbibliotheek beschikbaar. De <bibliotheekcatalogus> en de <archiefinventarissen> kunt u digitaal raadplegen en van de archiefinventarissen is ook een versie in print beschikbaar.

Diverse archiefbestanden zijn raadpleegbaar in gedigitaliseerde vorm en via microfiches en films. Foto's, tekeningen en andere documenten uit de beeldcollecties bekijkt u via de <Beeldbank>.

Originele documenten op aanvraag

Niet gereproduceerde documenten die openbaar zijn kunt u op aanvraag in origineel inzien. Daarvoor geldt een aanvraagprocedure. Hoe dat in zijn werk gaat leest u in <het aanvragen van originelen uit de archieven en collecties>.

Niet aanvraagbaar archief op afspraak

Documenten uit archieven die nog niet geïnventariseerd zijn kunt u niet aanvragen via de gebruikelijke procedure. Toch kan het soms mogelijk zijn deze documenten op afspraak te raadplegen. Meer informatie vindt u in <het aanvragen van niet geïnventariseerd archief>

Documenten die niet openbaar zijn

Sommige onderdelen van archieven en collecties zijn (nog) niet openbaar. Maar er kunnen redenen zijn dat u toch inzage krijgt in deze bestanden. Meer informatie daarover vindt u in <het aanvragen van niet openbaar archief> in het Stadsarchief Amsterdam.

Fotokopieën of digitale reproducties

Van de meeste documenten kunt u kopieën of digitale reproducties laten maken. Onder bepaalde voorwaarden is het ook toegestaan zelf reproducties te maken. In het Informatiecentrum bevindt zich een fotokopieerapparaten in zelfbediening voor de aldaar aanwezige handboeken en microfiches.

Alle leveringen van reproducties zijn gebonden aan de algemene <Leveringsvoorwaarden>. Meer informatie over het verkrijgen van reproducties vindt u bij <Reproductie kopen>.

Kosten van reproductie

Voor het laten maken van reproducties betaalt u leges. De legestarieven worden jaarlijks vastgesteld in de gemeentelijke legesverordening en gepubliceerd in het Gemeentebblad. Een overzicht van de nu geldende tarieven vindt u in <Tarieven voor reproductie en publicatie>.

BEGIN VAN HET ONDERZOEK

I HOOFDZAKELIJK LITERATUUR

Het is mogelijk dat over het huis dat men onderzoekt al iets is gepubliceerd. Om dubbel werk te voorkomen, is het dus zaak om dit eerst te bekijken.

Er zijn talloze publicaties, alleen een selectie is in deze gids opgenomen. De volledige titels staan in de bibliotheekcatalogus vermeld, hier worden de titels verkort weergegeven. De boeken zelf staan ten dele in het Informatiecentrum, ten dele moeten ze worden aangevraagd.

Hier volgen de belangrijkste publicaties die geraadpleegd kunnen worden aan het begin van een onderzoek:

- Overzichten van de verschillende stadsvergrotingen

- R. van Gelder en R. Kistemaker, *Amsterdam 1275-1795*, blz. 66-67.
- J.J. van der Velde, *Stadsontwikkeling van Amsterdam 1939-1967*, blz. 43-48.
- E. Taverne, *In 't land van belofte: in de nieuwe stad, ideaal en werkelijkheid van de stadsuitleg in de Republiek 1580-1680*, blz. 112-173
- A. van der Valk, *Amsterdam in aanleg: planvorming en dagelijks handelen 1850-1950*

- Algemene publicaties

- *Historische gids van Amsterdam* door H.F. Wijnman (1974).
- Dezelfde gids door G. Vermeer en B. Rebel, echter gewijzigd en aangevuld met informatie over de naoorlogse wijken (1992).
- H. de Haan en I. Haagsma, *Stadsvernieuwingsgids van Amsterdam* (vooroorlogse wijken).
- H.J.F. de Roy van Zuydewijn, *Amsterdamse bouwkunst 1815-1940*.
- C. Schade, *Woningbouw voor arbeiders in het 19de-eeuwse Amsterdam*.
- J.G. Wattjes en F.A. Warners, *Amsterdams bouwkunst en stadsschoon 1306-1942*.
- M. Casciato, *De Amsterdamse School*.

- Grachtengordel

- *Vier eeuwen Herengracht*.
- *Het grachtenboek*, samengesteld door P. Spies e.a. (2 dln).
- *Grachtenboek* van Caspar Philips Jacobszoon.
- H. Tulleners, *Amsterdamse grachtengids*.

- Bepaalde buurten en straten

- J.G. Kam, *Waar was dat huis in de Warmoesstraat*.
- J. van Eck, *De Amsterdamsche Schans en de Buitensingel*.
- *De Jordaan, 28.000 meter gevelwand*.
- *Voorstel commissie Dooijes, monumenten in de Plantage*.
- F.F. Fraenkel, *Het Plan Amsterdam-Zuid van Berlage*.
- J.G. Kam, 'De Nieuwendijk van Oudebrugsteeg tot Zoutsteeg van 1543-1805', Jrb. *Amstelodamum* 1961, blz. 95-128.

Als dat allemaal is bekeken en het levert niets op, dan zal men zelf het gehele onderzoek moeten doen. Men moet zich erop voorbereiden dat dit veel tijd kan kosten. Men dient namelijk allerlei bronnen na te pluizen die voor andere doeleinden zijn gemaakt, en hierbij kan het lezen van oud handschrift en het begrijpen van oude terminologie een heel gepuzzel zijn.

Voor dit eigen onderzoek zijn er verschillende mogelijkheden. Zo kan men onderzoek doen naar: afbeeldingen, eigendom, bouwkundige bijzonderheden en bewoners.

II HUISNUMMERS

- overzicht huisnummeringen

In vroeger eeuwen kende men in Amsterdam geen huisnummering. Pas in de achttiende eeuw werden de huizen genummerd. Sindsdien zijn de huisnummeringen enkele keren gewijzigd.

De zichtbare huisnummers zijn gegeven in:

- **1796**, het klein nummer;
- **1853**, een of twee buurtletters met nummer;
- **1875**, een nieuw nummer, veelal nog gelijk aan het huidige huisnummer.

Daarnaast hadden de huizen een verpondingsnummer (is belastingnummer), wat vóór 1808 niet zichtbaar was aan het huis, maar alleen in de belastingkohieren wordt aangetroffen, plus een kadastrummer.

- werkwijze bij huisnummeronderzoek

Het is verstandig om reeds bij het begin van een onderzoek naar een huis, vooral als dit dateert uit de 18e eeuw of eerder, alle nummers op te zoeken en te noteren. Hiertoe raadplege men in de het Informatiecentrum:

- *nummeringregister 1875*, alfabetisch op straatnaam, voor:
 - huisnummer 1875;
 - buurtletter en nummer 1853.
- *nummeringregister 1853*, alfabetisch op straatnaam, voor:
 - buurtletter en nummer 1853;
 - nummer burgerwijk;
 - klein nummer 1796;
 - verpondingsnummer 1808;
 - kadastrale sectie en nummer 1820.
- *kohier 1805*, op burgerwijk, voor:

- straatnaam en klein nummer van 1796;
- verpondingsnummer van 1734.

Literatuur:

- M. Hameleers, 'Buurtatlassen tonen oude huisnummeringen', in: *Ons Amsterdam 45 (1993), blz. 30-34.*

- problemen bij huisnummeronderzoek

- Hoekhuizen kunnen bij verschillende straten horen afhankelijk van waar de ingang van het huis is. Bovendien kan dit veranderen.
- Straten kunnen onderbroken worden door gangen. De nummering kan dan doorgaan in de gang of de gang heeft eigen nummers al of niet met een straatnaam.
- Gebouwen kunnen buiten een genummerd rijtje staan maar toch een nummer dragen dat er tussen past.
- Nummers kunnen gegeven zijn aan huizen in een blok. Dit zijn zgn. inpandige huizen. Nummers van deze percelen veranderen vaak door verbouwingen.
- Huizen kunnen gesplitst of juist samengevoegd zijn waardoor de nummers een (of meer) plaatsen opschoven.
- De straat kan een andere naam hebben gekregen.
- Bij de samenstelling van de nummeringsregisters kunnen fouten zijn gemaakt. In dat geval kan men in het Informatiecentrum de nummers van een perceel vinden in:
 - Kadastrale kaart 1832: kadasternummer, plus voor de hoekpanden het kleinnummer,
 - Buurtatlas 1853 voor het huisnummer van 1853,
 - Atlas van J.C. Loman jr. 1876 voor het huisnummer van 1875,
 - Kaarten van Publieke Werken vanaf 1908 voor mogelijk na 1875 gewijzigde huisnummers (*Met name in stadsvernieuwingsgebieden zijn de laatste decennia hele straten of delen van straten op uiteenlopende wijze omgenummerd*)

AFBEELDINGEN

Op de website in het Informatiecentrum kunnen op de Beeldbank foto's, prenten, tekeningen, bouwtekeningen en kaarten bekeken worden.

I FOTO'S, PRENTEN EN TEKENINGEN

In de Beeldbank vindt men talloze scans van foto's, tekeningen en prenten van Amsterdamse huizen, meestal alleen de voorgevel. Vaak is aan deze afbeeldingen te zien hoe de huizen (voorgevels) in de loop der tijd gewijzigd zijn.

De vroegste foto's dateren uit het midden van de 19e eeuw. Prenten en tekeningen zijn er al van het eind van de 16e eeuw. Deze zijn veelal een artistieke weergave van de werkelijkheid terwijl de prenten soms veel later zijn ontstaan dan de situatie die ze uitbeelden (zie *Bulletin KNOB* 88 (1989) 20-29 en 30-41 en 90 (1990) 53-58).

Voorts is er een collectie foto's uit het archief van Volkshuisvesting (1900-1965) op de Beeldbank te raadplegen.

De Dienst Ruimtelijke Ordening heeft foto's gemaakt van de gehele binnenstad (1950-1970). Deze collectie staat eveneens op de Beeldbank.

Literatuur

- B. Bakker e.a., *De verzameling Van Eeghen. Amsterdamse tekeningen 1600-1950.*
- B. Gerlagh en L. Smit (red.), *Tekenen voor Amsterdam. Het Gemeentearchief Amsterdam te gast in het Stedelijk Museum.*
- A. van Veen (red.), *G.H. Breitner. Fotograaf en schilder van het Amsterdamse stadsgezicht.*
- A. van Veen, *Jacob Olie Jbzn (1834-1905)*

Luchtfoto's

De luchtfoto's in het Informatiecentrum zijn onder een hoek gemaakt en meestal van een zodanige hoogte genomen dat afzonderlijke huizen nog

te onderscheiden zijn. De incidenteel gemaakte luchtfoto's zijn ingedeeld volgens de indeling van de 1:1.000 kaarten. De luchtfoto's van de Dienst Ruimtelijke Ordening zijn tijdelijk niet beschikbaar, want worden gereed gemaakt voor plaatsing op de beeldbank.

Run- of strokenfoto's zijn vanuit een vliegtuig systematisch en loodrecht van boven gemaakt. Ze zijn exact gedateerd, zeer gedetailleerd en bestrijken de hele gemeente. Ze zijn aanwezig vanaf 1969 (er is één set uit 1937), maar gezien de kwetsbaarheid van het materiaal slechts beperkt en op aanvraag beschikbaar.

II BOUWTEKENINGEN

Het Stadsarchief beschikt over bouwtekeningen van een groot aantal woonhuizen, kerken en overheidsgebouwen, afkomstig uit verschillende archieven. Dit kunnen tekeningen zijn van de gevels, doorsneden, plattegronden of funderingsplannen. Voor huizenonderzoek komen de volgende series in aanmerking, die men kan raadplegen in het Informatiecentrum.

Dienst Bouw- en Woningtoezicht, 1860-1905, toegangsnr. 5221

De ruim 15.000 tekeningen, ingeleverd bij de aanvraag van een bouwvergunning, zijn gereproduceerd op filmdatakaarten in het Informatiecentrum en zijn toegankelijk op adres. Deze staan tevens op de Beeldbank.

Een afgescheiden gedeelte betreft gesloopte panden, welke tekeningen gedeeltelijk toegankelijk zijn en niet gereproduceerd op filmdatakaarten. De index is op aanvraag beschikbaar.

Eigen collectie, 1650-heden

De ruim 5300 bouwtekeningen uit deze collectie staan op de Beeldbank.

Centraal Tekeningenarchief (CTA) en Monumentenpanden

In het CTA zitten met name ontwerpen van gemeentelijke gebouwen, bruggen, enz., op ongeveer 126.000 tekeningen (19e-20e eeuw).

De tekeningen betreffen opmetingen en restauratieplannen uit de jaren 1940-'80 van als monument geregistreerde woon- en pakhuizen in de binnenstad. De hele collectie staat op microfiches en filmdatakaarten in

het Informatiecentrum. Het materiaal is gerangschikt in rubrieken, de rubrieken zijn toegankelijk via zogenaamde objectkaarten op adres in het Informatiecentrum.

Zo nodig raadpleegt een medewerker van het Informatiecentrum ook de andere toegangen op bouwtekeningen die nog in de archieven zitten.

Het gaat hierbij om:

- *Bouwopzichters* (toegangsnr. 5220, de jaren 1859-1892);
- *Publieke Werken* (toegangsnrs. 5179 en 5180, ca. 1809-1928);
- *Volkshuisvesting* (toegangsnr. 5187, de jaren 1910 en '20);
- *Schoonheidscommissies* (toegangsnr. 458, de jaren 1911-1950).

Literatuur:

- M. Beek, *Drie eeuwen Amsterdamse bouwkunst. Catalogus van architectuurtekeningen in de verzameling A.A. Kok.*

III KAARTEN

Op kaarten kan men zien hoe een perceel in een bepaalde periode is ingetekend temidden van de belendende percelen, bijvoorbeeld of het groter of kleiner is dan deze, welk deel ervan bebouwd was, hoever het van een straathoek of gang lag. Er zijn kaarten van de gehele stad en van afzonderlijke wijken of buurten.

Algemene literatuur:

- A.E. d'Ailly, *Catalogus van Amsterdamsche plattegronden.*
- W. Hofman, *Historische plattegronden (van Amsterdam).*
- *Overzichtskaarten*
De belangrijkste overzichtskaarten uit de periode 1544-1794 zijn:
 - *Cornelis Anthonisz* (1544): zeer gedetailleerd, is niet altijd betrouwbaar wat betreft de aantallen huizen en de aanwezigheid van achterhuizen.
 - *Pieter Bast* (1597, bijgewerkt 1599, [ca. 1606] en [1617]): is wat minder betrouwbaar dan Cornelis Anthonisz.
 - *Balthasar Florisz van Berckenrode* (1625, bijgewerkt 1647 en 1658): zeer betrouwbaar, de verhoudingen kloppen vrijwel exact (veel details aangegeven, al ontbreken er enkele huizen).
 - *Gerrit de Broen* (1724, in de 18e eeuw verschillende malen bijgewerkt): de huizen zijn hierop wel herkenbaar, maar

gestandaardiseerd weergegeven. Voor de 18e eeuw de meest betrouwbare kaart.

De overzichtskaarten zijn gereproduceerd op foto's en zijn op aanvraag beschikbaar.

Literatuur:

- A.E. d'Ailly, 'De verschillende drukken van Corn. Anthonisz.' plattegrond van Amsterdam', Jrb. *Amstelodamum* 1936, 31-36.
- A.E. d'Ailly, 'Balthasar Florisz.' plattegrond van Amsterdam', Jrb. *Amstelodamum* 1932, 103-130.
- G. Keyes, *Pieter Bast*.
- M. Hameleers en E. Schmitz, *Kaart van Amsterdam door Gerrit de Broen*.

- *Uitgiftekaarten*
Dit zijn zeer gedetailleerde kaarten van relatief kleine gebieden - enkele straten of bouwblokken - waarop de nieuw uitgegeven erven in de stadsvergrotingen van 1585 tot na 1660 zijn ingetekend. Via de veिल्boeken in het archief van Thesaurieren Ordinaris (in het Informatiecentrum: toegangsnr. 5039, inv.nrs. 177 e.v.) zijn de namen van de kopers te achterhalen, terwijl de namen van de eerste eigenaars van de percelen soms op de kaarten genoteerd zijn. Verdere gegevens over een erf zijn op te zoeken in de 'Stadskwijtscheldingen'; zie de betreffende paragraaf in deze gids. De uitgiftekaarten staan op filmdatakaarten in het Informatiecentrum.

Literatuur

- M. Hameleers en E. Schmitz, 'Amsterdamse uitgiftekaarten, 1586-1769', Jrb. *Amstelodamum* 1996, 44-64.
-
- *Burgerwijkkaarten 18e eeuw*
Dit zijn kaarten die de officieren van de burgerwacht voor elk der zestig burgerwijken hebben laten aanleggen; van slechts vijfendertig burgerwijken zijn kaarten bekend, van sommige wijken verscheidene kaarten, zodat het totale aantal wijkkaarten 99 bedraagt. Op de kaarten staan alle percelen van een wijk weergegeven; hierbij is onderscheid gemaakt tussen woonhuizen, pakhuizen, stallen en loodsen. Verder zijn aangegeven de aantallen afzonderlijk verhuurde kamers van de woonhuizen en de aanwezigheid van een kelder, de

woonhuizen van de officieren, wachthuizen, gangen en de plaatsen waar brandspuiten en blusemmers werden bewaard. De kaarten zijn overigens niet betrouwbaar voor wat betreft de afmetingen van de percelen.

Alle wijkkaarten zijn op filmdatakaarten te raadplegen in het Informatiecentrum.

Literatuur:

- W. Hofman, *Atlas van de Burgerwijkkaarten*.

- *Kadastrale kaart (1832)*

Het kadaster is ingevoerd in 1832. De kadastrale kaarten zijn een onderdeel van de kadastrale administratie. Het kadastrale archief berust bij het Rijksarchief in Noord-Holland. De gemeenten ontvingen afschriften van de kadastrale leggers van het rijk (zie de betreffende paragraaf in deze gids). In het Informatiecentrum worden de dubbelen van de kadastrale kaarten van Amsterdam binnen de gemeentegrenzen van 1832 bewaard. Voor latere wijzigingen werden hulpkaartjes getekend die zijn te raadplegen bij het Kadaster Noord-Holland te Amsterdam. De dubbelen van de geannexeerde gemeenten zijn ter inzage bij het Rijksarchief van Noord-Holland te Haarlem.

De kadastrale kaarten zijn op filmdatakaarten te raadplegen in het Informatiecentrum.

- *19e eeuwse buurtatlassen*

Dit zijn atlassen met kaartbladen van in principe elke buurt (er waren 50 buurten) afzonderlijk. Drie buurtatlassen uit de 19e eeuw zijn aanwezig:

- Een gedrukte atlas uit 1850, met de 50 buurten A-ZZ, met de huizenblokken maar niet de individuele panden. In de hoekpanden van de blokken is het oude 'kleinnummer' ingevuld.
- Een handgetekende atlas uit 1853, met alle huizen en huisnummers binnen de Singelgracht op 66 kaartbladen.

- De atlas van J.C. Loman jr. uit 1876, met alle huizen en huisnummers binnen de gemeentegrens op 101 kaartbladen. Er is onderscheid gemaakt tussen enerzijds woonhuizen, pakhuizen en kerken en anderzijds gebouwen die eigendom van de gemeente zijn, en verder zijn er zaken als urinoirs, hoofdriolen, lantaarns, brandschellen en de 'tramway' op aangegeven. De buurtatlassen zijn op filmdatakaarten te raadplegen in het Informatiecentrum
- *Kaarten van Publieke Werken*
De Atlas beschikt over series plattegronden op de volgende schalen:
 - 1:1.000 voor de jaren 1908-heden. Hierop staan straten en percelen met hun bebouwing aangegeven, alsmede scholen, kerken, sluizen, bruggen met nummers, doorvaartwijdten en -hoogten, tramlijnen met haltes, bomen, lantaarnpalen, enzovoort.
 - 1:2.000 voor de jaren 1955-heden.
 - 1:2.500 over de jaren 1941-1956.
 - 1:5.000 over de jaren 1929-heden.
 - 1:10.000 over de jaren 1910-heden.
 - 1:1.250 over de jaren 1902-heden.

Door Bouw- en Woningtoezicht zijn alleen de opstellen ingetekend die er krachtens verleende bouwvergunningen mogen staan. Genoemde kaarten zijn op filmdatakaarten te raadplegen in het Informatiecentrum

EIGENDOM VOOR 1811

I ALGEMEEN

Er zijn globaal gesproken twee soorten bronnen te onderscheiden waarin eigendom werd opgetekend door de stad:

- verpondingskohieren: registers voor de betaling, per perceel, van de verponding (is belasting) door de eigenaar.
- transportakten: akten van overdracht van een perceel op een bepaald tijdstip door de ene aan de andere eigenaar.

Men kan de akten slechts zoeken met behulp van de kohieren.

Het hangt van uw vraagstelling af hoe u te werk wilt gaan. In de kohieren staan de gegevens door de jaren heen, jaar voor jaar; in de akten staan veel meer gegevens, maar alleen die van de datum van de akte.

In de **verpondingsregisters** staat het perceel op verpondingsnummer, met vermelding van de eigenaar en het te betalen belastingbedrag. Na wisseling van eigenaar wordt de naam van de oude eigenaar doorgestreept en de nieuwe ernaast gezet. Een kohier werd telkens van te voren ingericht en ging daarna vier of vijf jaar mee.

De registers staan op microfiches in het Informatiecentrum.

Het verpondingsnummer dat gold van 1734 tot 1805 had u al opgezocht zoals bij 'huisnummers' is behandeld.

In een **transportakte** staan de oude en de nieuwe eigenaar, het perceel zelf met enige bijzonderheden, de koopsom, benevens een vermelding hoe de oude eigenaar het perceel had verworven. De straat wordt natuurlijk vermeld, met nog enkele aanwijzingen over de ligging van het perceel (bijvoorbeeld: aan de noordzijde, het derde huis van de hoek van een bepaalde dwarsstraat). Er waren nog geen huisnummers dus heel exact is dat niet. Vanaf 1796 wordt het huisnummer meestal wel genoemd in de akte.

Op de transportakten is een index op de website. De registers staan op microfiche in het Informatiecentrum.

II VERPONDINGSKOHIEREN

Verpondingskohieren (1734-1805)

Men raadpleegt in het Informatiecentrum met behulp van de archiefinventarissen de kohieren uit een van de beide series:

- *ordinaris verponding (12e penning), 1734-1805*
(toegangsnr. 5044, inv.nr. 297-401, op microfiche in het Informatiecentrum), niet compleet bewaard gebleven;
- *extraordinaris verponding (100e/200e penning), 1734-1795*
(toegangsnr. 5045, inv.nr. 33-170, op microfiche in het Informatiecentrum), niet compleet bewaard gebleven.

Men doet dit vanaf het láátst bewaarde kohier en werkt vandaar af terug in de tijd.

Elk kohier betreft een aantal burgerwijken gedurende enkele jaren. Per wijk zijn de percelen geregistreerd in de volgorde van het verpondingsnummer van 1734. Opgetekend zijn het verpondingsnummer van 1734, de naam van de eigenaar, het verpondingsbedrag en telkens de jaren waarover en de datum waarop betaald werd.

De bedoeling is dat men in de kohieren een wisseling van eigenaar zoekt: de naam van de oude eigenaar is dan doorgestreept en die van de nieuwe ernaast of erboven ingevuld. Er staat niet bij vermeld of het een verkoop of vererving betrof. Indien de nieuwe eigenaar het pand had gekocht, zijn nu de naam van de koper en ongeveer het jaartal van verkoop gevonden. Met behulp van deze gegevens kan men in de klappers op de transportregisters zoeken naar de akte van eigendomsoverdracht. Indien het een vererving betreft dan zal men moeten proberen een oudere wisseling van eigenaar te traceren.

Kohier van redres (1732)

(toegangsnr. 5045, inv.nrs. 203-268, aanvragen in het Informatiecentrum)

Het kohier van redres is ingericht naar aanleiding van de hervorming van de verponding in de jaren 1730/34 en bevat de gegevens over de huizen op grond waarvan de verpondingskohieren 1734-1795/1805 zijn ingericht. De huizen kregen nu voor het eerst een nummer, op papier tenminste.

De *toegang* wordt gevormd door de eerste verpondingskohieren van 1734, waarin soms het redresnummer is bijgeschreven.
N.B. deze eerste kohieren vormen ook de toegang op de verpondingskohieren 1647-1733.

Men vindt in het kohier per wijk in de volgorde van het redresnummer van 1732: het oude en het nieuwe verpondingsbedrag, de straatnaam, de naam van de eigenaar, en soms bouwkundige bijzonderheden. Het kohier berust bij het Algemeen Rijksarchief; archief 5045, inv.nrs. 203-268, bevat een fotografische reproductie ervan.

Verpondingskohieren (1647-1733)

(toegangsnr. 5044, inv.nrs. 240, 254-294, 295 en toegangsnr. 5045, inv.nrs. 1-32, 33-40, op microfiche in het Informatiecentrum en de Topografische Index , 1647-1733, in het Informatiecentrum)

Deze kohieren zijn niet ingericht per burgerwijk, maar per stadsdeel. De stadsdelen waren in deze tijd: Oude Zijde (= OZ), Nieuwe Zijde (= NZ), Nieuwe Stad (= NS), Nieuwe Werk (eigenlijk Nieuwste Nieuwwerk = NN), Nieuwe Vergroting (= NV), Buiten de Stad. In de meeste kohieren zit een index op straatnaam.

Als toegang dient de Topografische Index op de Verpondingen van J. Brandenburg, 1647-1733, die in het Informatiecentrum staat.

De gegevens in deze kohieren zijn: de straatnaam, de naam van de eigenaar, het verpondingsbedrag en telkens de betaling.
N.B. Ingaande 1724 zijn in de Nieuwe Vergroting de verpondingen verhoogd (zie toegangsnr. 5044, inv.nrs. 240 en 295).

Als *toegang* tot de recentste kohieren vóór 1734 moet gebruikt worden het eerste kohier uit 1734 (*toegangsnr. 5045, inv.nrs. 33-40*). In de marge daarvan staat het oude stadsdeel genoemd en het folionummer in het register van dat stadsdeel.

Heeft men de naam van de al bekende eigenaar in het laatste kohier vóór 1734 gevonden, dan noteert men zijn naam én die van de buren en eventueel ook die van hún buren, evenals de verpondingsbedragen. In de voorgaande kohieren (veelal op ongeveer dezelfde folionummers) gaat men op zoek naar wisselingen van eigenaar, waarbij de buren steeds als oriëntatiepunt fungeren en de verpondingsbedragen als extra controle.

Bovendien vermijdt men op deze wijze dat een ander huis in de straat met dezelfde eigenaar voor het te onderzoeken huis wordt aangezien. Men moet natuurlijk ook steeds een wisseling van eigenaar bij de buren noteren.

Is bovenstaande methode onmogelijk, omdat er in de serie direct vóór 1734 delen ontbreken, dan kan het vinden van een aansluiting problematisch zijn. Dit geldt met name voor de Jordaan.

Kohieren van de tiende en honderdste penning (16e eeuw)
(fotografische reproducties staan in het Informatiecentrum)

De kohieren van de tiende penning van 1543, 1553, 1557 en 1562 en van de honderdste penning van 1569 en 1578 geven per straat de eigenaars en soms ook de huurder, het huurbedrag en het te betalen verpondingsbedrag. Lokalisatie van de genoemde panden is echter specialistenwerk.

De kohieren van 1557 en 1578 zitten in archief 5028 inventarisnummers 660 en 661. De originele kohieren van 1543, 1553, 1562 en 1569 bevinden zich in het Nationaal Archief.

III TRANSPORTAKTEN

De verkoop van een perceel geschiedde veelal onderhands, vaak via een notaris. Het transport is de officiële registratie van deze wisseling van eigenaar door de overheid, en wel door schepenen, het Hof van Holland of Weesmeesters.

Vóór 1811 waren er verschillende soorten transportakten:

- ordinaris kwijtscheldingen
- executiekwijtscheldingen
- willige decreten
- huisverkopingen voor weesmeesters.

Elke categorie heeft zijn eigen serie registers en dus zijn eigen indices. Van de ordinaris kwijtscheldingen is er een index op de website. De analoge zijn alle ingericht op straatnaam, met de verkopeningen in chronologische volgorde. Deze staan op het Informatiecentrum.

Ordinaris kwijtscheldingen (1563-1811)

(toegangsnr. 5062, inv.nrs. 1-200, op microfiches in het Informatiecentrum; index op de website)

Kwijtschelding betekent letterlijk 'kwijting', het is een oude benaming voor transportakte. 'Ordinaris' wil zeggen gewoon, gebruikelijk, het is dan ook de meest voorkomende wijze van transport. De serie loopt over de jaren 1563-1811, doch is eerst vanaf 1700 volledig.

De index op de periode 1804-1811 is oud en vermeldt niet de straatnaam, maar de namen van koper en verkoper (tijdelijk in depot).

Aanvullende gegevens kunnen gevonden worden in:

Willige verkopingen (1608-1811)

(toegangsnr. 5068, inv.nrs. 1-266, aanvragen in het Informatiecentrum)

Aan een ordinaris kwijtschelding kon een willige (=vrijwillige) verkoping door middel van een veiling zijn voorafgegaan. De voorwaarden werden vooraf bekend gemaakt en geregistreerd in deze serie. Het huis staat

uitgebreid omschreven en de eigenaar is vermeld, net zoals in de kwijtschelding. De naam van de koper en de koopsom werden daarin later bijgeschreven.

De serie is geheel chronologisch, er is geen nadere toegang op.

Kwijtscheldingen na executie (1605-1811)

(toegangsnr. 5061, inv.nrs. 2163-2182, op film in de Studiezaal; topografische index in het Informatiecentrum)

Kwijtscheldingen na executie - ook wel executiekwijtscheldingen genoemd - werden opgemaakt door de rechtbank na een executoriale verkoop, als een eigenaar zijn schulden niet kon betalen.

Vanaf 1660 staat in de marge het folionummer waarop de betreffende kwijtschelding in de minuutregisters is opgetekend (zie hieronder).

Het kon voorkomen dat het op de executoriale veiling geboden bedrag de uitstaande vordering niet dekte. De schuldeiser kon dan tegen betaling van dat bedrag zelf eigenaar worden. Men spreekt in dat geval van benadering of naasting. Als er bij de verkoop van een huis van naasting sprake was, wordt de naam van de benaderaar in de index genoemd, niet in de kolom van de kopers (links) maar in de meest rechtse kolom.

Aanvullende gegevens kunnen gevonden worden in:

- *minuutregisters van kwijtscheldingen na executie (1653-1811)*
(toegangsnr. 5061, inv.nr. 2118-2162, aanvragen in het Informatiecentrum)

Hierin staan de minuten (= goedgekeurde concepten) geschreven waarnaar later de definitieve tekst van de kwijtscheldingen werd opgemaakt. Deze minuten geven de beschrijving van de percelen benevens enige inlichtingen over de rechtszaak. Over een huis worden meer bijzonderheden vermeld dan in de definitieve tekst der executiekwijtscheldingen.

Sommige minuutregisters hebben een alfabetische namenindex als toegang.

- *registers van afschrijving na executie (1650-1811)*
(toegangsnr. 5061, inv.nr. 2220-2290, aanvragen in het Informatiecentrum)

Het geld dat de executoriale verkoop had opgebracht, bleef enige tijd bij de schepenen in consignatie. Zij betaalden hieruit de schuldeisers van de geëxecuteerde. Aantekeningen hiervan werden in deze registers opgetekend.

De registers bevatten voorin een index op naam van de geëxecuteerde en op die van de koper.

Willig decreet (1636-1810)

Het Hof van Holland kon op verzoek van de verkoper opdracht tot verkoop geven. In dit geval spreekt men van transport bij willig decreet. N.B. Overigens kon het Hof van Holland opdracht geven tot executoriale verkoop over te gaan. Transport geschiedde dan bij 'onwillig decreet' van het Hof. Van deze transporten zijn geen registers aanwezig bij het Stadsarchief.

Er zijn twee series:

- *afschrijvingsregisters bij willige decreten (1642-1810)*
(toegangsnr. 5067, inv.nrs. 1-47, op film in Studiezaal)
Waarin de administratie van het bij het Hof in consignatie gegeven geld werd genoteerd. Op deze serie is een topografische index aanwezig in het Informatiecentrum.
- *registers van sententiën van willig decreet (1636-1805)*
(toegangsnr. 5066, inv.nrs. 1-59, aanvragen in het Informatiecentrum; nr. 59 ontbreekt).
Hierin staat de verkoop zelf opgetekend. De sententiën (= vonnissen, nl. tot verkoop) van het Hof zijn niet geheel uitgeschreven; de weggelaten gedeelten zijn echter slechts formulier en bevatten geen informatie. De registers hebben een namenindex. De sententie is te vinden via de serie afschrijvingsregisters, waar in de marge het folionummer van het betreffende sententieregister staat vermeld.

N.B. Oudere sententiën, vanaf 1526, zijn te vinden in het archief van het Hof van Holland, in het Nationaal Archief te 's-Gravenhage.

Huisverkopen voor weesmeesters (1530-1667)

(toegangsnr. 5073, inv.nrs. 919-931, oud nr. I-XIII, op film in de Studiezaal)

De Weeskamer administreerde en beheerde de bezittingen van de wezen tot hun meerderjarigheid. Hiertoe behoorden dikwijls huizen en soms werden die door de Weeskamer verkocht. Huisverkopen voor weesmeesters vonden zonder tussenkomst van de schepenen plaats.

De topografische index staat in het Informatiecentrum en verwijst naar de oude nummers. In de registers zelf zit vanaf 1564 een index op kopers.

Bewaard zijn tevens minuutregisters 1563-1696 *(toegangsnr. 5073, inv.nrs. 910-918)*. Hierin zijn de concepten opgenomen waarnaar de akten van huisverkopen werden opgemaakt.

Stadskwijtscheldingen (1585-1771)

(toegangsnr. 5039, inv.nrs. 177-189, aanvragen in het Informatiecentrum)

De oudste gegevens over eigendom zijn te vinden in de stadskwijtscheldingen, als de stad de nog onbebouwde erven verkocht. De verkoop geschiedde bij publieke veiling. De overige erven waren vaak toegewezen aan eigenaren in ruil voor de erven die zij hadden moeten verkopen in verband met de stadsuitleg.

Op de stadskwijtscheldingen is geen directe toegang. De erven worden aangeduid met een nummer en de straatnaam, in een 'park' dat is aangeduid met een letter, ongeveer een huizenblok (bijvoorbeeld: op de Keizersgracht in het park met de letter D, nummer 562).

De *inventarisnummers 188-189* bevatten indices op de straatnamen in de *inv.nrs. 177-187*, die ook elk van een index op straatnamen en een op kopers zijn voorzien. De in de inventarisnummers opgenomen 'uitgiftekaartjes' zijn alle op filmdatakaarten te raadplegen in het Informatiecentrum.

IV AANVULLENDE BRONNEN

Schepenkennissen (1594-1811)

(toegangsnr. 5063, inv.nrs. 1-160, op film in de Studiezaal)

Een schepenkennis is een schuldbekentenis, opgemaakt voor schepenen, van een persoon A voor het lenen van geld op korte termijn van een persoon B met vaak onroerend goed als onderpand en ten behoeve van de aankoop daarvan. Hieruit kan dus de eigendomsoverdracht van een huis bepaald worden voor het geval de kwijtschelding ontbreekt. Tevens is de koopsom bekend. Na ca. 1625 behoefde bij een lening als hier bedoeld niet meer een schepenkennis opgemaakt te worden, zodat niet alle leningen bekend zijn. *Elk deel van de serie bevat een index op namen.*

Rentebrieven (1560-1810)

(toegangsnr. 5065, inv.nrs. 1-34, op film in de Studiezaal)

Een rentebrief is een akte, opgemaakt voor schepenen, waarin een persoon A toezegt aan persoon B jaarlijks een zekere rente te betalen wegens een geldlening op langere termijn met onroerend goed als onderpand en ten behoeve van de aankoop daarvan. De datum van de akte ligt bijna steeds gelijk aan die van transport van het betreffende goed, waarmee het tijdstip van eigendomsoverdracht toch bepaald kan worden voor het geval de kwijtschelding ontbreekt.

Het eerste deel in de serie omvat de namen uit de registers *inv.nrs. 2-16* (ook van de ontbrekende delen), terwijl op de *inv.nrs. 13-34* de naamlijsten in de registers zelf zijn te vinden.

Weesmeesterkennissen (1681-1810)

(toegangsnr. 5073, inv.nrs. 904-908, aanvragen in het Informatiecentrum)

Schuldbekentenissen konden ook voor de weesmeesters opgemaakt worden. Men spreekt in dit geval van een weesmeesterkennis. *Er is geen index op deze registers.*

N.B. Bovengenoemde drie series kan men dus ook benutten voor het geval een transportakte onvindbaar is of ontbreekt.

V BRONNEN VOOR BOUWKUNDIGE BIJZONDERHEDEN

Transportakten en willige verkopen (1563-1811)

Hierin wordt een beschrijving van het verkochte perceel gegeven. Deze kan summier zijn maar ook uitgebreid, met name in de oudere transportakten.

Verpondingskohieren (1669-1803)

In de verpondingskohieren staan de verpondingsbedragen vermeld, die vastgesteld waren naar de huurwaarde van het huis. Wanneer zo'n verpondingsbedrag is doorgestreept en een nieuw bedrag daarvoor in de plaats is gesteld, wijst dat op een verandering aan het perceel. Wat de verandering inhoudt, bijv. verhoging van het pand, splitsing, nieuwe gevel, kan men proberen uit te zoeken in de volgende bronnen:

- *Registers van de taxatiën van de nieuwe en gemelieerde gebouwen voor de 8e penning (1669-1803)*
(toegangsnr. 5044, inv.nrs. 228, 232-233, 234, 235 en 238, aanvragen in het Informatiecentrum)

Hierin worden per jaar van taxatie de huizen opgesomd die nieuw gebouwd of verbouwd zijn. De huizen worden aangeduid met de naam van het stadsdeel waarin ze staan en het folionummer in het parallelle deel van de verpondingskohieren. Vanaf ca. 1700 worden de straatnamen genoemd. Vanaf 1734 zijn de huizen geordend op wijk en verpondingsnummer. Genoemd worden: de naam van de eigenaar, het nieuwe taxatiebedrag en het jaar waarin het perceel volbouwd of verbouwd is. De nummers bestrijken de volgende jaren:

- *inv.nr. 235, over 1669-1739*
Betreft veelal de Nieuwe Vergroting (uitleg van 1660). In de marge wordt verwezen naar de folio's in de verpondingskohieren van zowel de achtste als de honderdste penning. Voor de jaren na 1700 moet met een ruime marge voor het bouwjaar worden gerekend.
- *inv.nr. 238, over 1735-1761*
Bevat dezelfde gegevens als de verpondingskohieren 1734-1805.
- *inv.nr. 228, over 1720-1762*
duidt de huizen aan met de verpondingsnummers van 1734 en geeft soms een iets ruimere beschrijving dan de nummers 235 en 238.

- *inv.nrs. 232-233, over 1764-1782*
noemt ook de huizen die in 1762 en 1763 volbouwd waren. Bevat een beschrijving van de verbouwing en geeft de huurbedragen van het pand in zijn onderdelen. Bevat tevens de notulen van de commissarissen die de taxatie verrichtten.
Beide delen hebben een alfabetische index op naam van de eigenaar.
- *inv.nr. 234, over 1710-1803*
is alleen van belang voor de periode 1783-1803. Bevat lijsten van de taxaties en andere stukken.
- *register van de taxatiën der nieuwe gebouwen voor de 100e en 200^e penning (1687-1725)*
(toegangsnr. 5045, inv.nr. 171, aanvragen in het Informatiecentrum)
Dit loopt parallel aan de hierboven genoemde registers voor de 8e penning.
- *kohieren van de verponding der nieuwe gebouwen voor de 8e penning*
(1639-1667)
(toegangsnr. 5044, inv.nrs. 246-253, aanvragen in het Informatiecentrum)
Deze geven per wijk de nieuw gebouwde percelen volgens de loop van de straten, met ook nog de huizen die reeds sedert circa 1626 volbouwd waren. Soms wordt de verponding door de huurder betaald.
N.B. De stad was toen ingedeeld in twintig wijken.
- *kohier van de verponding der nieuwe en gemelioreerde gebouwen voor de 8e penning (1654-1666)*
(toegangsnr. 5044, inv.nr. 226, aanvragen in het Informatiecentrum)
Dit noemt de in die periode gebouwde en verbouwde huizen volgens de 60 burgerwijken.

Precarieregisters (ca. 1758-ca. 1857)

(toegangsnr. 5177, inv.nrs. 2620-2623, 2634-2646, aanvragen in het Informatiecentrum)

Precario is een stedelijke heffing op delen van een perceel op of boven de openbare grond (zoals stoepen, pothuizen, uithangborden, loodsen en regentonnen).

De precarieregisters (*inv.nrs. 2634-2646*) vermelden alleen de huizen waarover precario was verschuldigd. Geregistreerd zijn: het adres, de achtereenvolgende eigenaars, de aanduiding waarover precario betaald moest worden en de datum van betaling. Voorin elk deel zit een klapper op straatnamen.

De toegang op de precarieregisters wordt gevormd door een serie uit 1815 (*inv.nrs. 2620-2623*) waarin alle huizen van de stad staan vermeld per burgerwijk, in de volgorde van het nieuwe verpondingsnummer uit 1808 (het 'quohiernummer'). Genoemd worden: de straatnaam, de naam van de eigenaar, het 'klein nummer' van 1796, de vermelding of precario is verschuldigd en waarover. Voorts wordt verwezen naar het nummer van het precarieregister met het folionummer en het volgnummer op die folio.

Vergunningen bouw en verbouw (1850-1945)

(toegangsnr. 5180, inv.nrs. 1-11049; aanvragen in het Informatiecentrum)

Aanvragen voor vergunningen tot bouw en verbouw in de periode 1850-1945 kan men vinden in het archief van de secretarieafdeling Publieke Werken (*archief 5180*). Hiervoor moet men wel weten in welk jaar de aanvraag is ingediend.

Alle ingekomen en uitgaande stukken in een bepaald jaar kregen een volgnummer en werden op nummer ingeschreven in een 'Indicateur'. Om hierin te kunnen zoeken legde men 'Trefwoordenindexen' aan.

In de *trefwoordenindex* (*inv.nrs. 10936-11049*) op de indicateur kan men onder het trefwoord 'bouwingen' of 'verbouwingen' zoeken naar het huis. Hierbij wordt ook de naam van de aanvrager genoemd (bijv. een particulier, architect of bouwmaatschappij) en het nummer van het stuk.

In de *Indicateur* (*inv.nrs. 10739-10935*) kan men vervolgens het nummer opzoeken. Er staat tevens vermeld of er nog andere nummers betreffende de aanvraag zijn. Men kan de trefwoordenindex en de indicateur van het gewenste jaar tegelijk aanvragen in het Informatiecentrum. De genummerde stukken zelf zitten in *archief 5180 inv.nrs. 1-10738*.

EIGENDOM NA 1811

De stedelijke autonomie is voorbij, een landelijke wetgeving wordt van kracht.

De overheid blijft ook na 1811 belang hechten aan dezelfde basisgegevens als voordien:

- akten van transport van een perceel aan een nieuwe eigenaar op een bepaald tijdstip,
- kohieren of leggers waarin per perceel de achtereenvolgende eigenaren in vermeld zijn - met name om belasting te kunnen heffen.

Een rijksadministratie werd gevormd voor de bewaring van 'het Kadaster' en de 'Openbare registers', met als een van de zetels Amsterdam. (N.B. Het Kadaster is openbaar, maar niet kosteloos).

Openbare registers (1811 – 1983)

De openbare registers worden bijgehouden door de hypotheekbewaarder, het zijn registers van in- en overschrijving van onroerend goed (of er nu hypotheek op rust of niet). Vanaf 1811 moesten alleen de hypotheekakten worden ingeschreven, vanaf 1824 moesten alle notariële akten van verkoop van onroerend goed worden overgeschreven.

De archieven van de hypotheekbewaarders 1811-1983 waar Amsterdam onder ressorteert, berusten in principe bij het Noord-Hollands Archief

- *Hypothecaire archieven 1811-1838*
(in het Noord-Hollands Archief)

De onderzoeker kan slechts iets vinden als hij de naam van de hypotheekverkrijger (soms van de verkoper) weet. Er is een alfabetische naamlijst; deze verwijst via een 'repertorium' naar met name de 'Registers van overschrijving van akten van eigendomsovergang van onroerende goederen'.

- *Hypothecaire archieven 1838-1983*
(in het Noord-Hollands Archief)

Na wijziging in de hypothecaire boekhouding zijn de notariële akten van eigendomsovergang afgeschreven in 'Hulpregister no. 4'. Een 'Algemeen register' werd ingevoerd om een overzicht te krijgen per persoon van zijn transacties; een alfabetische naamlijst geeft toegang. Een betere toegang is 'Register no. 69', een percelenregister per gemeente. Hiervoor moet men wel het kadastrale nummer van het perceel weten.

Notariële akten (1578-1915)

(*arch. 5075, op film en na ca. 1700 aanvragen in het Informatiecentrum*)

De notariële registers 1578-1915 van Amsterdam berusten bij het Stadsarchief (*archieff 5075, inventaris op de notarissen op de website en printversie in het Informatiecentrum*). Op een klein gedeelte van de notariële registers is een index gemaakt. Onder opgave van trefwoord of naam zijn fiches aanvraagbaar in het Informatiecentrum.

Notarissen hielden soms zelf 'repertoria' (overzichten van akten) bij, die in de inventaris staan genoemd.

Kadastrale archieven (1832- heden)

- *Periode 1832 - ca.1985*

(*arch. 5358, inventaris op de website en in printversie aanwezig in het Informatiecentrum; aanvragen in Informatiecentrum*)

Afschriften van de kadastrale leggers werden door het rijk geleverd aan

de gemeenten. Het kadaster van Amsterdam en de geannexeerde gemeenten tot 1985 berust bij het Stadsarchief (*archieff 5358, inventaris op de website en in printversie in het Informatiecentrum*).

In de nummeringregisters (in het Informatiecentrum) 1901 en 1853 staan de kadasternummers van de huizen vermeld, evenals op de kadastrale kaart van 1832 (in het Informatiecentrum).

De stad was in 1832 in negen secties verdeeld, A-I. Per sectie bestaan er:

- 'perceelsgewijze kadastrale leggers' vanaf 1832 van de eigenaars en hun bezit aan huizen, samen *artikel* genoemd met een *artikelnummer*;

- 'oorspronkelijk aanwijzende tafels' van de percelen in volgorde van hun perceelnummer, met de naam van de eigenaar, uit 1832;
 - 'suppletoire aanwijzende tafels' voor de wijzigingen van 1832 tot 1844;
 - 'register no. 71' uit 1844, met de percelen in nummervolgorde, met verwijzing naar het 'artikelnummer';
 - 'register no. 85' uit 1836 of later, op de namen van de eigenaars, met verwijzing naar het 'artikelnummer'.
- *Periode 1984 resp. 1986-heden*
(in Kadaster Noord-Holland, Naritaweg 3, 1043 BP Amsterdam)
 De hypothecaire en kadastrale registratie is nog aanwezig bij het Kadaster Noord-Holland, Naritaweg 3, 1043 BP Amsterdam (tel. 5557203). Raadpleging daar is niet kosteloos.

Verkoop (akten, veilingen, etc.)

In het kadaster, dat pas begint in 1832, staat de verkoopakte niet genoteerd. De hypothecaire archieven berusten niet bij het Stadsarchief. Soms kan men een notariële akte van verkoop, waar veelal gegevens over het perceel in staan, vinden met behulp van de volgende lijsten van geveilde percelen, die echter zeer onvolledig zijn.

- *Verkooplijsten 1810-1838 en 1841-1843*
(In Informatiecentrum aanvragen: toegangsnr. 5068, inv.nrs. 267-295)
 Dit zijn gedrukte aankondigingen van te veilen percelen in het Oudezijds Herenlogement. Vermeld worden het huis, de datum van de verkoop en de naam van de notaris. De serie is chronologisch, er is geen index op.
- *Nieuwe Amsterdamsche Mercurius*, jrg. 1-2
(In het Informatiecentrum aanvraag via bibliotheekcatalogus).
 Zie bij inhoudsopgaven onder Veilingen; geeft van 29 juni 1846 tot 26 juni 1848 verslagen van de publieke veilingen gehouden in het Oudezijds Herenlogement. Genoemd worden de koper en het bedrag. De notaris moet gezocht worden in de aankondiging van de veiling, enige weken tevoren, in de *Amsterdamsche Courant/ Algemeen Handelsblad* (op microfiche in het Informatiecentrum).

- *Alphabetische lijst der veilingen van vaste goederen in De Brakke Grond gehouden in het jaar 1863, 1866-1880*
(film nr. 4908 in de Studiezaal).
Hierin staan bij elk perceel de datum, de verkoper, de koper en de notaris.
- ~ *Wekelijkse verkooplijst der veilingen van vaste goederen in De Brakke Grond en in het O.Z. Herenlogement, gehouden op 19 mei 1862, 29 mei en 13/15 december 1875*
(aanvragen in Informatiecentrum: bibl.cat.nr. N.07.28 en N.13.10.04 nr. 21 en 50). Noemt eveneens de naam van de notaris.
- ~ *Alphabetische lijst van geveilde percelen, in het Jaarboekje van de makelaars sociëteit 1881-heden, gehouden in 1880-jaar vóór heden*
(Aanvragen in Informatiecentrum: bibl.cat.nrs. N.32.37-33.46 etc.).
Allerlei gegevens worden vermeld, maar niet de notaris. Hierover moeten de advertenties in het *Algemeen Handelsblad* (op microfiche in het Informatiecentrum), met de aankondiging van de veiling, uitsluitel geven.
- ~ *Veilingboekjes 1903-1945*
(toegangsnr. 5180, inv.nrs. 11686-11762, aanvragen in het Informatiecentrum)

Bouwkundige bijzonderheden

De bronnen zijn met name de precarieregisters en de vergunningen bouw en verbouw, zie de paragraaf Bronnen voor bouwkundige bijzonderheden in het hoofdstuk 'Eigendom vóór 1811'.

BEWONERS

I. ALGEMEEN

Wie in de bewoners van een huis is geïnteresseerd, heeft niet zoveel bronnen tot zijn beschikking. Alleen voor bepaalde perioden of jaren is iets te achterhalen.

Bevolkingsregister (1851-1953)

In 1851 is het bevolkingsregister aangelegd. De overheid registreert sindsdien waar elke inwoner van Amsterdam woonde. De registratie was topografisch, dus op straat en huisnummer, men kan voor elk huis bezien wie er gewoond heeft, waarbij vele personalia zijn vermeld.

- *Periode 1851-1892*
(1851-1853 op de website in het Informatiecentrum, 1853-1864 aanvragen in het Informatiecentrum, de rest op microfiche in het Informatiecentrum)

Er zijn drie series:

- 1851-1863;
- 1864-1874;
- 1875-1892.

Ook hier verdient het weer aanbeveling om met de laatste serie te beginnen en dan terug te werken. In de laatste serie kan men het gezochte huis vinden met behulp van het boekje *Inhoudsopgave der registers van de afdeling bevolkingsregister en van de buurtringen 1875-1897* dat bij de inlichtingenbalie van het Informatiecentrum ligt. Het boekje, op straatnamen, verwijst naar het nummer van het deel; dit nummer staat op de laatjes van de bakjes van de microfiches.

Het gezochte huis is in de voorgaande twee series te vinden via het oude huisnummer, dat bovenaan het blad in serie 3 staat.

De eerste registers dateren uit 1851 (opvraagbaar in het Informatiecentrum) en hebben dezelfde indeling van buurten en afdelingen als de serie van 1851-1863.

- *Periode 1893-1953*

Er zijn nog twee topografische series in het bevolkingsregister, aan te vragen in het Informatiecentrum:

- Buurtringregister (1875) 1893-1897 (*het nummer van het deel is te vinden in de inventaris, arch. 5006*).
- Woningboeken 1897-1922 (alleen de gezinshoofden vermeld; *het nummer van het deel is te vinden in de inventaris, arch. 5417*).
- Woningkaarten van 1924-1953 (arch. 5445)
- Gezinskaarten (1893-1939) (deze zijn te raadplegen op de website in het Informatiecentrum; de kaarten op gezinshoofd geordend en op de kaarten wordt vermeld waar het gezin woonde; een index staat op microfiche in het Informatiecentrum).

Adresboeken (1875-1940)

(staat op film in de Studiezaal en er staat een serie van 1900-1940 in het Informatiecentrum)

Het *Algemeen Adresboek* was een commerciële uitgave, te vergelijken met de moderne Gouden Gids. Sedert 1875 bevat elke jaargang een topografische sectie, waarin per opgenomen adres de bewoners zijn genoemd die ook in de alfabetische en beroepensecties staan.

Schutterij en inkwartiering (1810-1841)

(aanvragen in het Informatiecentrum onder de gewenste toegangs- en inventarisnummers in de hieronder vermelde opsomming der series)

Ten behoeve van de inkwartiering zijn series registertjes per burgerwijk aangelegd, met alle percelen en hun hoofdbewoners.

De meeste series zijn niet compleet, zoals uit de inventarissen blijkt. De huizen staan per straat in de volgorde van het klein nummer van 1796, in enkele series is tevens het nieuwe verpondingsnummer van 1808 gegeven. Van de hoofdbewoner zijn enkele personalia vermeld.

Aanwezig zijn series over de volgende jaren

- 1811 (*toegangsnr. 5012, inv.nrs. 12-15*);
- 1810-1813 (*toegangsnr. 5053, inv.nrs. 893-903*);
- 1814-1841 (*toegangsnr. 5012, inv.nrs. 1-8*);
- 1816-1826 (*toegangsnr. 5013, inv.nrs. 1-79*).

Belastingregisters (1742, 1800 - 1821, 1907- 1921)

- *Lantaarn-, brandspuit- en wachtgeld, 1815-1821*
(toegangsnr. 5210, inv.nrs. 69-75, aanvragen in het Informatiecentrum)
Deze belasting, die voor het onderhoud van de straatlantaarns, de brandspuiten en de wacht werd geheven, werd betaald door de bewoners van de stad. In de leggers staan de percelen per burgerwijk gerangschikt in de volgorde van het verpondingsnummer van 1808. Genoemd worden de hoofdbewoner en zijn beroep.

- *Huurbelasting 1805*
(toeg. nr. 5045, inv.nrs. 269-323, aanvragen in het Informatiecentrum)
Deze eenmalige belasting op onroerend goed moest betaald worden door de gebruikers van een perceel. De registers bevatten in principe per burgerwijk alle percelen in de volgorde van het oude verpondingsnummer van 1734, met vermelding van de straatnaam, het kleinnummer van 1796 en de gebruikers, met de aanduiding E (=eigenaar), G (=gebruiker), H (=huurder).
De serie is niet compleet, er is een Omnummeringsregister 1805 gemaakt voor alle burgerwijken, aanwezig in Studiezaal Genealogie. Daaruit zijn niet de bewoners van de ontbrekende wijkboeken af te lezen.

- *Koffie- en theegeld 1800-1803*
(toeg. nr. 5049, inv.nrs. 1-24, 97-204 en 212, aanvragen in het Informatiecentrum)
Vier jaren, vanaf 1800, is een belasting op luxe artikelen, waaronder koffie en thee, geheven. De registers zijn ingericht op perceel met de straat, het klein nummer en de bewoner. Per jaar zijn er 24 delen (A1-6, B1-6, C1-6, D1-6, met voor de hele afdelingen A, B, C en D per perceel een volgnummer; inv. nrs. 1-24). Men kan over de genoemde jaren enkele bijzonderheden over bewoners vinden. Op de serie van het jaar 1800 is een kaartsysteem op straatnaam en klein nummer van 1796 aanwezig. Dit kaartsysteem vormt de belangrijkste toegang en is aan te vragen in het Informatiecentrum (inv.nr. 212), evenals de registers. Ook is er een toegang op bewoner, de zgn. *invulformulieren* (toeg.nr. 5049, inv.nrs. 97-204), die ook verwijzen naar deze registers, waarbij de daarin vermelde 'kohlernrs. 264-287' overeenkomen met de huidige inv.nrs. 1-24.

- *Personele quotisatie 1742*
(Een gedrukte versie van het kohier van 1742 bevindt zich in het Informatiecentrum: W.F.H. Oldewelt ed., *Kohier van de personeele quotisatie te Amsterdam over het jaar 1742*)
De personele quotisatie van 1742 was een eenmalige heffing op grond van bepaalde kentekenen van welstand. De gezinshoofden wier welstand zo groot was dat ze deze heffing moesten betalen, staan gerangschikt in de volgorde van de wijken en de oude verpondingsnummers.

- *Inkomstenbelasting 1907-1921*
(arch. 5178, nrs. 1-166, aanvragen in het Informatiecentrum)
In deze registers staan de inkomens en/of de inkomensklassen vermeld van alle Amsterdammers die werden aangeslagen in de inkomstenbelasting (d.i. iedereen met een jaarinkomen > f 600,-, later f 700,-).
Er zijn twee series, een lopende over de jaren 1907/08 - 1912/13 (nrs. 1-63) en een over de jaren 1914/15 - 1918/19 (nrs. 64-166) (met meestal een aanvulling t/m 1920/21).
De registers zijn alfabetisch en vermelden, behalve de naam en de voorletters, het aantal kinderen, het adres en het beroep. De delen vindt men in de voorlopige inventaris van het archief van de Secretarieafdeling Belastingen 5178

Bronnen uit de periode 1805-1841 met bewoners per burgerwijk

- H = huurbelasting (arch. 5045)
- I = inkwartiering (arch. 5053 en 5012)
- S = schutterij (arch. 5013)
- L = lantaarngeld (arch. 5210)

- 1805 - H wijk 1, 3-5, 7-8, 10, 14-21, 24, 26, 30-33, 35-37, 39-52, 55-60, buitenwijk 1-5
- 1810 - I wijk 6-11, 13, 21, 26, 28, 30-31, 35-36, 38-39, 41, 43-46, 49-51, 53-54, 56, 60
- 1811 - I wijk 9, 11-13, 15, 19-22, 27, 29, 31-34, 40-41, 46-47, 50, 52-53, 55, buitenwijk 3-4
- 1812 - I wijk 1-6, 9-13, 16-19, 25-31, 33-35, 37-40, 46-48, 50, 52, 55-60
- 1813 - I wijk 2, 11-13, 18-19, 21, 23, 26-27, 33, 35-36, 41, 53-60
- 1814 - I wijk 1-6, 11-12, 14, 16-20, 24, 28, 39-40, 43-45, 47-48, 50-52, 58
- 1815 - L wijk 1-12, 28-60, buitenwijk 1-5
- 1816 - I wijk 1-30
 - L wijk 1-18, 36-60, buitenwijk 1-5
 - S wijk 4
- 1817 - L wijk 1-22, 37-46, 48-55, buitenwijk 2-4
- 1818 - I wijk 1-14, 17-60
 - L wijk 2-12, 16-28

- 1819 - L wijk 1-12, 23-29, 32-38, 51-56
 - S wijk 8-9, 11, 14-16, 20, 23, 29-34, 37, 39-40, 43, 47-49, 52, 57-58, buitenwijk 2
- 1820 - I wijk 15-16
 - L wijk 1-2, 15-18, 27, 33, 51-60
 - S wijk 7, 15, 20-23, 28, 34, 38, 40, 43, 46, 53, 56-57
- 1821 - L wijk 1, 26-28, 37-38, 43-51, 53-56, 58-60, buitenwijk 1-4
- 1822 - S wijk 35, 41, 49-50
- 1825 - I wijk 1-60
- 1826 - S wijk 6, 14, 24, 30-34, 45-49, 51-53
- 1829 - I wijk 1-13, 15-18, 20-29, 32-41, 43-54, 56-57, 59
- 1833 - I wijk 8, 14, 31-40, 42, 51-60
- 1841 - I wijk 1-60

II AANVULLENDE BRONNEN

De volgende bronnen geven geen huisnummers. Ze zijn daarom alleen te gebruiken als men een hele straat of wijk uitzoekt.

Aansprekersregisters 1735-1899

(toegangsnr. 5016, inv.nrs. 3-25, aan te vragen in het Informatiecentrum)

Aansprekersregisters (ook wel memorieboeken, begrafeniscedulen) zijn gedrukte naamlijsten van de voorname bewoners, opgenomen per straat of straatgedeelte, samengesteld door aansprekers.

Kohier van de tweehonderdste penning 1674

(toegangsnr. 5028, mag.nr. 662, op microfilm nr. 3853 in de Studiezaal)

Dit kohier geeft informatie over de welvarende bewoners per wijk, maar is onvolledig en voor huizenonderzoek slecht bruikbaar. In Informatiecentrum is een persoonsnamenklapper op het kohier aanwezig.

Kohier van de tweehonderdste penning 1631

(toegangsnr. 5044, inv.nr. 460)

Dit kohier geeft informatie over de welvarende bewoners, maar geeft meestal geen uitsluitel over een bepaald huis en is voor huizenonderzoek slecht bruikbaar. Het is voorts onvolledig.

In het Informatiecentrum bevindt zich een gedrukte versie van het kohier: J.G. Frederiks en P.J. Frederiks ed., *Kohier van den tweehonderdsten penning voor Amsterdam en onderhoorige plaatsen over 1631* (Amsterdam 1890).

Kohier van de capitale impositie 1585

(toegangsnr. 5028, inv. nrs. 661a-b)

Ook dit kohier geeft bewoners, met bijzonderheden over hen, maar is voor huizenonderzoek slecht bruikbaar.

Van het kohier bevindt zich een gedrukte versie in het Informatiecentrum: J.G. van Dillen ed., *Amsterdam in 1585. Het kohier Der Capitale impositie* (Amsterdam 1941).

FORMULIEREN

Kwijtschelding

Kwijtscheldingen werden opgemaakt voor twee schepenen. Ze werden geschreven op perkament; de opmaak is steeds dezelfde.

De tekst van de akte bestond uit het volgende formulier:

Wij ... (*twee namen*), schepenen in Amsterdam oorkonden en kennen¹⁾ dat voor ons gecompareerd²⁾ is... (*naam van de verkoper*).

En hij comparant³⁾ geliede⁴⁾ verkocht, opgedragen en kwijtgeschouwen te hebben ... (*naam van de koper*) ... (*omschrijving van het huis*) ... (*koopvoorwaarden*).

En hij comparant geliede daaraf⁵⁾ al⁶⁾ voldaan en wel betaald te wesen, de laatste penning met de eerste⁷⁾, zodat ... (*de borgen*) beloofden, onder verband⁸⁾ van alle hunne goederen, roerende, onroerende, presente⁹⁾ en toekomstige, het voorsz. perceel te vrijen en vrij te waren¹⁰⁾ jaar en dag, als men in gelijken¹¹⁾ schuldig¹²⁾ is te doen, en alle oude brieven af te nemen¹³⁾, des¹⁴⁾ ... (*belofte van de verkopers, hun borgen schadeloos te zullen houden*), zonder arg of list¹⁵⁾.

In oorkonde¹⁶⁾ deze brief bezegeld met onze zegels,... (*datum*).

Linksboven in de marge werd de koopsom vermeld. Onderaan was het perkament omgevouwen en ingesneden. Door deze insnijdingen waren perkamenten strookjes gestoken ('francijnen staarten'), waaraan de

-
- 1) = verklaren
 - 2) = verschenen
 - 3) = de comparerende (*de verkoper dus*)
 - 4) = verklaarde
 - 5) = daarvan
 - 6) = geheel
 - 7) = voor het volle bedrag
 - 8) = met als onderpand
 - 9) = tegenwoordige
 - 10) = de eigendom ervan garanderen
 - 11) = in zulke gevallen
 - 12) = verschuldigd
 - 13) = oude akten over te dragen ('er af te halen')
 - 14) = dit
 - 15) = arglist
 - 16) = tot getuigenis

zegels van de beide schepenen waren bevestigd, in groene was.

Aantekeningen in de marge, en later ook opgedrukte zegels onder een papieren ruit linksboven op het stuk, gaven aan dat de verschillende overdrachtsbelastingen en leges waren betaald.

Stukken op perkament met zegel heten oorkonden of charters. Een oude term voor oorkonde is brief. Als in een kwijtschelding 'oude brieven' worden vermeld, dan worden daarmee eerdere kwijtscheldingen en andere eigendomsbewijzen bedoeld.

De koper ontving de perkamenten kwijtschelding, de minuut werd ingeschreven in de stedelijke registers. De tekst in deze registers is soms wat bekort.

Iets over de verkoper

Soms is het wat moeilijk om de verkoper, of liever de laatste eigenaar van het pand, in de akte te vinden.

Hij kon zich laten vertegenwoordigen door gemachtigden, via een notariële akte van procuratie (=lastgeving).

De verkoper kon een van vele erfgenamen van de laatste eigenaar zijn, die tezamen het pand verkochten.

Indien de verkoper een vrouw was, behoefde zij assistentie van haar echtgenoot, een ongehuwde vrouw die van een voogd benevens toestemming van haar 'vierendelen' (afstammelingen van haar voorouders). Ook minderjarigen hadden assistentie van hun voogden nodig.

De borgen waren nodig als garantie voor de koper en konden zo nodig door deze worden aangesproken.

Willig decreet

Willige decreten werden geschreven op een dubbelgevouwen blad perkament. De opmaak is, evenals bij de kwijtscheldingen, steeds dezelfde.

De tekst van de akte bevatte het volgende formulier:

Gezien bij den Hove van Holland het intendit¹⁷⁾, exploiten¹⁸⁾, acten en andere munimenten¹⁹⁾, denselven Hove overgegeven uit den naam en vanwege ... (*naam van de verkoper*), impetrant²⁰⁾ van Willig Decreet, op en jegens allen den genen die eenig recht, actie²¹⁾ of toezeggen²²⁾ zouden willen praetenderen²³⁾ op zeker huis en erve, breder hierna te declareren²⁴⁾, gedaagden en defaillanten²⁵⁾.

Proponerende²⁶⁾ de voorsz impetrant bij de middelen van zijn voorsz intendit dat hij op den ... (*datum*) had verkocht aan ... (*naam van de koper*) ... (*omschrijving van het huis*) ... (*voorwaarden van de verkoop*).

En alzo hij impetrant (in de voorsz qualiteit) aangenomen had de voorsz koop te leveren bij Willig Decreet van dezen Hoven, zo had hij zich geadresseerd aan denzelve Hove en verzocht en geobtineerd²⁷⁾ mandement²⁸⁾ van Willig Decreet, doende uit krachte vandien - navolgende de stijl en usantie²⁹⁾ van de voornoemde Hove mitsgaders de dispositie³⁰⁾ van hetzelfde mandement - tot driemalen toe bij zondagse en marktadaagse geboden en zulks bij openbare edicte³¹⁾ ter behoorlijker plaatse dagvaardden allen den genen die op het voorsz

-
- 17) = schriftuur
18) = verslagen van de deurwaarder
19) = bewijsstukken
20) = verkrijger (*nl. van het mandement*)
21) = vordering
22) = aanspraak
23) = laten gelden
24) = verklaren, aanduiden
25) = zij die in gebreke blijven (*nl. om te verschijnen*)
26) = naar voren brengende
27) = verkregen
28) = bevelschrift
29) = gebruik
30) = beschikking
31) = uitspraak

huis en erve eenig recht, actie of toezeggen zouden willen praetenderen, om dezelve hare actie te eenen gepraefigeerden³²⁾ dage voor den voorsz Hove te komen intenteren³³⁾, op poene³⁴⁾ dat zijlieden daarvan versteken³⁵⁾ en hen geimponeerd³⁶⁾ zou worden een eeuwig zwijgen en silentium³⁷⁾.

En had overzulks de voornoemde impetrant in de voorsz qualiteit vervolgens jegens alle de non-comparanten³⁸⁾ geobtineerd het eerste, tweede en derde default³⁹⁾, in der voegen dat hij voor het profijt van denzelven derden default geadmitteerd⁴⁰⁾ was geweest zijn intendit over te leggen met de verificatiën daartoe dienende, mitgaders hem geconsenteerd een ander mandement, uit krachte van hetwelk alle de non-comparanten ten vierde maal ex superabundanti⁴¹⁾ tot zekeren tamelijken dage voor den voorsz Hove geroepen zijnde om het voorsz intendit te zien verifiëren en de sententie te horen pronunciëren⁴²⁾ met intimatie⁴³⁾. En echter niemand comparerende, was hem impetrant in de voorsz qualiteit verleend het vierde default tot zulken profijten als naar rechten daarvan schuldig is te volgen, met acte om gevoegd te worden bij het voorsz intendit. Dienvolgende had hij impetrant in de voorsz qualiteit van hetzelfde zijn intendit met de verificatiën als voren onder den voorsz Hove gediend en recht verzocht.

Het voorsz Hof met rijpe deliberatie van Rade doorgezien en overgewogen hebbende alle tgunt⁴⁴⁾ ter materie dienende was, in den naam en vanwege de hoge overigheid en grafelijkheid van Holland, Zeeland en Vriesland, heeft voor het profijt en uit machte van de defaulten bij de voornoemde impetrant in dezen geobtineerd de voorn gedaagden en defaillanten en elk van hen versteken⁴⁵⁾, en versteekt

-
- 32) = van te voren vastgestelde
33) = instellen
34) = op straffe
35) = van recht verstoken
36) = opgelegd
37) = stilzwijgen
38) = zij die niet verschijnen (*voor het Hof*)
39) = gebrek
40) = toegestaan
41) = ten overvloede
42) = uitspreken
43) = herdaging
44) = hetgene
45) = van rechten verstoken verklaren

hen hetzelfde Hof mits dezen van alle exceptiën⁴⁶⁾ declinatoire⁴⁷⁾, dilatoire⁴⁸⁾, peremptoire⁴⁹⁾, defensiën⁵⁰⁾, weeren⁵¹⁾, recht, actie en toezeggen die zijlieden en elk van hen in dezen hadden mogen doen proponeren en praetenderen op of aan het voorsz huis en erve hiervoren gementioneerde; interponeert⁵²⁾ het Decreet op de voorsz verkoping, zondaagse en marktdaagse geboden mitsgaders andere solemniteiten⁵³⁾ in dezen gedaan en gehouden; onterft de voornoemde impetrant verkoper, defaillanten ende allen anderen van het voorsz huis en erve; ervende, vestigende ende decreterende daarin mits dezen den voornoemde kooper, zijne erve⁵⁴⁾ ende nakomelingen of actie van hem hebbende om het voorsz huis en erve te mogen gebruiken, behouden en bezitten als zijn vrij eigen goed in der manieren voorsz en navolgende den contracte van koop daarvan zijnde; imponeerde hierop de voornoemde impetrant defaillanten en alle anderen een eeuwig zwijgen en silentium.

Gedaan in Den Hage bij de heren en meesters ... (*namen*), raadslieden van Holland en gepronunciëerd ... (*datum*). Ten oorkonde het zegel van justitie hieronder aangehangen.

Onderaan hing een francijnen staart (perkamenten strookje) met het zegel van het Hof van Holland in rode was.

In de marge staat de naam van de deurwaarder.

Een zegel onder een papieren ruit linksboven op het stuk als aanduiding dat de verschillende overdrachtsbelastingen en leges zijn betaald.

In de registers staan alleen de eerste, tweede en laatste alinea's van de sententie afgeschreven: deze bevatten immers de voor de verkoop relevante informatie - de rest was slechts formulier.

46) = verweermiddelen (*bij dit zelfstandig naamwoord horen de bijvoegelijke naamwoorden declinatoire, dilatoire en peremptoire*)

47) = afwijzend

48) = opschortend

49) = vernietigend

50) = verdedigingen

51) = verweermiddelen

52) = verklaart tot recht

53) = plechtigheden

54) = erfgenamen

Willige verkoping

Voor een vrijwillige verkoping op een veiling werden vooraf de veilingcondities bekend gemaakt en geregistreerd in de serie 'Willige Verkopingen'. De naam van de koper en de koopsom werden daarin later bijgeschreven.

Men bood eerst op, waarbij de hoogste bieder een premie ontving, de 'pluk- of plokpenningen'. Daarna werd, te beginnen met een hoger bedrag, afgemijnd. De kosten voor de herbergier van het Herenlogement, o.a. voor het schenken van de wijn, en voor de stadssecretaris, die aanwezig moest zijn, heetten 'rantsoen'.

VERKLARING VAN ENIGE VAKTERMEN

akte	is een geschrift, opgemaakt om als rechtsgeldig bewijs van het daarin vermelde te dienen
archief	is het geheel van archiefstukken, ontvangen of opgemaakt door een instelling of persoon
catalogus	is een lijst, meestal een kaartenbak, met beschrijvingen van titels, alfabetisch of systematisch geordend
executie	is het in beslag nemen en verkopen wegens schuld
filmdatakaart	is een kaart met beschrijving, waarin een kleinbeeldnegatief is gevat
folio	is de (genummerde) rechterbladzijde van een geschrift
index	is een nadere toegang op archiefstukken, meestal alfabetisch ingericht (zie ook klapper en tafel)
inventaris	is de beschrijving van de stukken in een archief volgens een bepaalde systematiek, waarbij elk stuk een volgnummer (het inventarisnummer) krijgt
klapper	is een nadere toegang op archiefstukken, alfabetisch ingericht (zie ook index en tafel)
kohier	is een staat, meestal in de vorm van een boek, van in een bepaalde periode te innen belastingaanslagen
kwijtschelding	is de naam voor een akte van overdracht van onroerend goed in Amsterdam vóór 1811
leges	is vergoeding voor ambtelijke werkzaamheden
legger	is een staat van vastgelegde gegevens betreffende onroerende goederen

microfiche	is een kaartje met filmopnamen in kleinbeeld, te lezen met een leesapparaat
microfilm	is een rolfilm met circa 600 filmopnamen in kleinbeeld, te lezen met een leesapparaat
minuut	is de vastgestelde versie van een geschrift, waarnaar het uit te reiken exemplaar wordt gemaakt
ordinaris	is normaal (extra-ordinaris is bijzonder)
precario	is belasting voor delen van huizen op of boven de openbare grond
redres	is verbetering, namelijk van de nieuw opgelegde belastingaanslag
register	is een ingebonden deel ofwel boek
tafel	is een alfabetische toegang op akten van de Burgerlijke Stand
topografie	is de beschrijving van steden of straten
verponding	is belasting op onroerend goed

INDEX

aansprekersregisters	38
adresboeken	33
belastingregisters	34
bevolkingsregister	32
bouwtekeningen	11
bouwvergunningen	27
buurtatlassen	15
buurtringregisters	33
burgerwijkkaarten	14
executiekwijtscheldingen	22
formulieren	39
foto's	10
gezinskaarten	33
huisverkopen weesmeesters	23
huurbelasting 1805	34
hypothecaire archieven	28
inkomstenbelasting	35
inkwartiering	33
kaarten	12
kadastrale archieven	29
kadastrale kaart	14
koffie- en theegeld	34
kohieren 1674, 1631, 1585	38
kohier 10 ^e , 100 ^e penning	19
kwijtscheldingen	20
kwijtscheldingen na executie	21
lantaarn-, brandspuit- en wachtgeld	34
literatuur	6
luchtfoto's	10
notariële akten	29
openbare registers	28
overzichtskaarten	12
personele quotisatie	35
precarioregisters	27
prenten	10
publieke werken, kaarten van	15
redres	17

rentebriefven	24
schepenkennissen	24
schutterij	33
stadskwijtscheldingen	23
taxatiën nieuwe gebouwen	25
tekeningen.....	10
uitgiftekaarten.....	13
vaktermen.....	45
vergunningen bouw en verbouw	27
verkoop (akten, veilingen).....	30
verpondingskohieren.....	17, 25
weesmeesterkennissen	24
willig decreet	22
willige verkopen.....	20
woningboeken	33
woningkaarten.....	33